1836. Nr. 73.

DRENTSCHE COURANT.

VRIJDAG, DEN 9 SEPTEMBER.

De GOUVERNEUR van *DRENTHE* brengt bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat, van wege den heer Staatsraad, Gouverneur der provincie Gelderland, alle bouwkundigen zijn uitgenoodigd geworden tot mededinging naar de volgende prijsvraag:

Eene ontwerp voor den bouw eener Hervormde Kerk te Apeldoorn.

Dat voor het best gekeurd ontwerp is uitgeloofd eene premie van *zes honderd gulden*, waaraan ook nog, na goedkeuring van het ontwerp, zal zijn verbonden het leveren van een uitgewerkt bestek en specifieke berekening van kosten.

Dat voorts het programma van gezegde prijsvraag, waarbij de vereischten van [illegible] ontwerp nader in het breede [illegible] ter lezing [illegible] in het Gouvernements-huis te Assen.

Assen, den 5den September 1836.

De Gouverneur voornoemd,
D. J. VAN EWIJCK.

[illegible], den 8 September.

Z. Exc. graaf *Schimmelpenninck*, Secretaris van Staat, is van zijne buitenlandsche reis hier teruggekomen. Ook is hier gearriveerd Z. Exc. de baron *Fagel*, Minister van Staat. mede is Z. Exc. de luitenant generaal *van Goedecke* uit Luxemburg hier aangekomen.

— In de dezer dagen ontvangene Javasche Couranten, tot den 14den Mei j.l., wordt het volgende gemeld: Men schrijft van Sumanap, dat door den buitengewoon hevigen regen, in den avond van den 25sten April j.l. tot des middags van den volgenden dag aanhoudend gevallen, eene zoodanige overstrooming aldaar is veroorzaakt, dat de zoutpakhuizen te Mondong Mondong en Piengeer Papas bij die gelegenheid twee voeten onder water hebben gestaan. Het verlies aan zout moet vrij aanmerkelijk zijn; zijnde daarenboven door deze overstrooming een aantal [illegible] omgekomen, en verscheidene bruggen weggespoeld.

PARIJS, den 2 September.

Tot heden is er geen Ministerie zamengesteld.

— Uit Madrid zijn thans hier berigten ontvangen van den 25sten Augustus. De openbare orde werd er gehandhaafd.

— De Koningin-Regentes heeft aan het Spaansche volk eene proclamatie gerigt, waarin zij zegt, dat de houding die de laatste gebeurtenissen in den beginne aannamen, en de kennis aan den Spaanschen volksaard haar die bewegingen hadden doen beschouwen als het werk van eenige bijzondere personen, door eigenbelang of driften gedreven, of wel als het gevolg eener kortstondige of onnatuurlijke opbruisching, en dat zij, zoo lang zij in die meening verkeerde, het tot pligt gesteld had de bestaande orde van zaken te handhaven en tot voltooijing der politieke hervormingen des Lands het plan te volgen, dat zij aan de natie had voorgesteld naar hetgeen zij meende de publieke opinie te zijn. Dit had zij dan ook gedaan, en op dien weg zou zij voortgegaan zijn, ware het niet, dat eene meer uitdrukkelijke en algemeene betuiging haar eindelijk 's volks krachtig verlangen had leeren kennen. De Koningin overtuigde zich van het [illegible] ingrijken willende, noch moetende geven, bezwoer zij de constitutie van 1812 en gelastte, dat die overal afgekondigd en bezworen zou worden.

Hare Majesteit laat zich over die constitutie op deze merkwaardige wijze uit:

» Ik ken de bedenkingen, welke men in dit Land en buiten af tegen die beroemde grondwet heeft geopperd. Verre van aanspraak op volmaaktheid te hebben, bevat zij in zich de mogelijkheid eener wijziging en de manier om die uit te voeren. Er bestaat geen verstandig mensch, zelfs niet onder de vurigste voorstanders van die constitutie, die niet doordrongen is van de noodzakelijkheid om haar aan eene herziening te onderwerpen, en de provincien zelve, die zich voor haar verklaard hebben bekennen luid, dat zij verbeteringen noodig heeft, die door de Cortès, tot dat einde te vergaderen, gestemd moeten worden. Laten wij hopen, dat de voorzigtigheid en wijsheid der Cortès, welke ik op dit oogenblik tot dit edel werk te zamen roep, die zoo onvermijdelijke als verlangde wijziging zullen voltooijen. Het is hier geen zake van het vermeerderen van zekere voorregten of het bevestigen van gehaatte privilegiën, het werk der herziening zal tot doel hebben orde en algemeen belang, verbonden met de behoeften des

Lands en in overeenstemming gebragt met de algemeene beginselen, die voor de vrijheid in Europa tot grondslag dienen. Dus wordt de constitutie van 1812 de Grondwet van den Staat.

Voorts verheft de Koningin den lof der constitutie, die zij een gedenkteeken voor den nationalen roem en de onafhankelijkheid der Spanjaarden noemt. Zij herinnert het volk, hoe het onder de bescherming dier staatswet overwonnen heeft, toen Napoleons-adelaars verschrikt den heiligen Spaanschen grond ontvlugtten. De Koningin eindigt hare proclamatie in dezer voege: „Spanjaarden, toont in deze zoo heugelijke dagen aan Europa, dat gij, in spijt der lastertaal, de constitutie lief hebt en haar weet te verdedigen. De uitslag zal zeker niet twijfelachtig zijn. De constitutie zal uwe pogingen nieuwe kracht bijzetten en u helpen om met vreugde de opofferingen te doen, die uw toestand van u vordert. Spanjaarden, laat die Staatswet, welke wij alle bezweren, steeds voor ons een onderpand van de volmaakste en heiligste eendragt zijn. Uwe kracht ligt in de eendragt, en in uwe kracht vind ik de mijne."

Tegelijk met de uitvaardiging van dit manifest heeft de Regentes een besluit genomen, waarbij de natie door de algemeene Cortes vertegenwoordigd, overeenkomstig de constitutie van 1812, tegen den 24sten October wordt bijeengeroepen.

De heer *Mendizabal* is tot voorzitter van de commissie [illegible] plaats van den graaf *de Miraflores*.

Men verneemt, dat een aantal Spaansche officieren, ontevreden over de bevordering tot kapitein van den serjant *Garcia*, die zich te St. Ildefonse aan het hoofd der constitutionele beweging geplaatst had, hun ontslag genomen hebben, waardoor eene groote promotie onder de onder-officieren van het leger ontstaan is.

In het noorderleger heerscht veel verwarring, daar elk een orders geven en niemand gehoorzamen wil.

Naar luid van zekere brieven uit Madrid heeft de Britsche gezant, de heer *Villiers*, van zijn bewind last ontvangen, om zijne functien bij het Spaansche bestuur voort te zetten, en zich slechts dan van zijne waardigheid te ontdoen, wanneer D. *Carlos* erkend, of de republiek uitgeroepen mogt worden. Aan den bevelhebber der Britsche zeemagt op de noordelijke kust, lord *J. Hay*, en aan al de overige Engelsche beambten in Spanje moeten bevelen in denzelfden zin gegeven zijn. Te Madrid ontving men steeds berigt van het proclameren der constitutie in verschillende streken des Rijks, en van het ontbinden der Junta's, die op eigen gezag de omwenteling volbragt hadden; bepaaldelijk hadden de junta's van Sevilie en Badajoz, zich ontbonden. Ook begonnen de *proceres* zich, door het afleggen van den eed, aan de nieuwe orde van zaken te onderwerpen.

— Den 3 September. Omtrent het ontslag van den Minister *Thiers* en de benoeming van een nieuw bewind is niets naders bekend.

— Men heeft brieven uit Madrid tot den 27sten. Naar luid van dezelve was het rustig in genoemde hoofdstad. Men zag er met belangstelling berigten te gemoet, nopens den indruk, welken de afkondiging der constitutie van 1812 in de provincien had gemaakt, vooral in Cadix en Mallaga, alwaar de revolutionaire beweging het eerst is ontstaan, en revolutionaire besturen zijn ingesteld, die zich onafhankelijk hebben verklaard van het centraal bewind. Men vleit zich, dat deze besturen, welke reeds onderscheidene maatregelen hadden genomen, ten einde tegenstrijdige provinciale belangen te bevorderen, zich alsnu zullen ontbinden.

— De generaals *Espeleta* en baron *de Meer* volgen het voorbeeld van *Cordova* en zoo vele anderen, en begeven zich naar Frankrijk.

Het blijkt thans, dat de generaal *Espartero* het opperhoofd der Carlisten, generaal *Gomez*, wel is gevolgd, doch hem nimmer heeft durven aantasten, dan alleen op den 8sten Augustus, in eene engte, tusschen Leon en Asturie, op het oogenblik, dat de magt van den laatstgenoemden verdeeld was, doch dat hij zijn vijand alstoen geen noemenswaardig nadeel heeft toegevoegd.

FRANKFORT, den 2 September.

[illegible] van een cordon aan de [illegible] grenzen, ten einde het indringen der cholera te beletten. De ziekte schijnt namelijk weder naar het binnenste van Duitschland door te dringen.

— De Keizer van Rusland heeft, bij ukase van den 12den laatstleden, eene ligting van rekruten over het gansche Rijk, met uitzondering van Grusien en Bessarabië, verordend, volgens welke vijf man op elke duizend mannelijke ingezetenen voor de krijgsdienst zullen worden opgeschreven. Tot reden van dezen buitengewonen maatregel wordt opgegeven, dat, daar de jaarlijksche recrutering sedert 1834 niet meer in alle Gouvernementen des Rijks te gelijk plaats vond, en thans aan degenen, welke van 1812 tot 1814 in dienst zijn getreden onbepaald verlof verleend is, de gelederen der armee aanmerkelijk gedund zijn en het aantal militairen ver gedaald is beneden dat, hetwelk bij de reglementen vereischt wordt.

Genoemde Monarch is den 20sten dier maand naar Moskau vertrokken.

— De herziening der Zwitsersche bondsacte is in eene der laatste zittingen van den Landdag op nieuw uitgesteld geworden, ofschoon de afgevaardigden van dertien Kantons zich daarvoor hebben verklaard, terwijl die van Walliserland, Zug en Neuchatel zich het sterkst daartegen aangekant hebben.

Het ontwerp van antwoord op de bewuste nota van

den Franschen Gezant heeft achttien stemmen, en alzoo de vereischte meerderheid verworven.

Bij dit ontwerp herinnert men aan de verschillende maatregelen, die door het algemeen bewind en door sommige kantons ten aanzien der vreemde woelgeesten genomen zijn, ten bewijze van Zwitserlands naauwgezetheid in de vervulling zijner pligten jegens andere Staten, maar verklaart men tevens, dat Zwitserland niet kan gedoogen, dat andere Mogendheden zich het regt aanmatigen, om zelven te beschikken over het lot der uitgewekenen, die in Zwitserland zamenspannen, en dat het eedgenootschap besloten heeft, de vriendschap van niemand te koopen, ten koste van zijne onafhankelijkheid en waardigheid als souvereine Staat. Voorts geeft men zijne bevreemding te kennen, dat juist Frankrijk zich beklaagt over aanslagen in Zwitserland, aangezien het uit het plaats gehad hebbende onderzoek gebleken is, dat geen dier aanslagen tegen Frankrijk gerigt is geweest, maar dat dezelve in Frankrijk ontworpen zijn, en dat de zetel der zamenspanningen in Parijs gevestigd is, van waar door geheime handlangers de bevelen naar elders gezonden worden.

PRAKTISCHE AANWIJZING TER ONTGINNING VAN HEIDEVELDEN VAN *FRANS DE COSTER*.

(Vervolg van nr. 53.)

Dennen-bosschen.

Men kent bij ons drie verschillende soorten van dennen: de fijne, grove en middelmatige, (*) welke alle den winter [illegible]

De fijne dennen hebben korte, digt bij elkander staande naalden; zij worden om hun schoon groen en regte stam veel tot lanen gebruikt. Op slechten bodem wassen zij langzaam, weshalve wij ons met de beschrijving hunner verbouwing hier ook niet zullen ophouden. De grove soort komt op slechten grond goed voort. Zij heeft lange en dikke naalden, waardoor zij tot verbetering van den bodem bruikbaarder is, dan de middelsoort; zij wast echter niet zoo regt op; haar hout is van zeer groven aard en bevat veel terpentijn, dewelke bij warmte uit de gevelde en droog wordende boomen uitvloeit, waardoor het hout zeer ligt wordt. Is het hout van deze soort oud, dan is het bruikbaar voor onderaardsche riolen, pompen en andere aan nattigheid blootgestelde werken. Voor brandhout deugt het niet veel en de dikke schors springt bij het branden ver van het vuur.

De middelsoort komt op slechten grond even goed voort als de grove, doch zij wast regt op, zijne naalden verbeteren zeer aanmerkelijk den grond en dewijl de boom regt wast en het hout van fijnere geaardheid is, wordt hij veel tot allerlei timmerwerk gebruikt; bij het verbranden springt dat hout ook minder.

Men zaait de dennen gewoonlijk in Mei en nog vroeger, [illegible] na den winter, op droogen zandbodem, op dat de grond, waarmede het zaad slechts dun overdekt wordt, niet verdroogt. Het zaad bederft niet door vochtigheid om deszelfs olieachtige geaardheid, en de kiem gaat door koude niet verloren, maar kan zich ook voor de invallende warmte van de Mei-maand niet ontwikkelen.

Op zwarte, slechte vochtige grond, die niet op behoorlijke tijd bewerkt kan worden, kan men dennen zaaijen tot aan het begin van Junij, vermits de den slechts één schot in het jaar maakt en dit in den tijd van twee maanden plaats heeft. Afstammende uit eene meer noordelijke luchtstreek, waar de warme tijd niet lang duurt, blijft deze boom ook bij ons aan zijne leefwijze getrouw. Hij schikt zich op eenen nieuwen kouden even zeer als op eenen ouden warmen bodem, wanneer slechts de ondergrond van dien aard is, dat hij in de gelegenheid verkeert om zijnen penwortel diep in de aarde te kunnen doen indringen. (§)

Men zaait 12 pond zaad op den bunder (†) en 40 pond van de grove soort, dewijl het zaad van deze wel drie maal zoo dik is als van de andere.

Het zekerste is de dennen op eene bijzondere plaats te zaaijen en naderhand dezelve te verplanten. De beste bodem voor zulk een kweekhof is een vaste zwarte grond van denwelken men de groene zode zindelijk heeft afgeplagd, die, na verbrand te zijn, over het gezaaide wordt gestrooid en dan den groei der jonge planten zeer zal bevorderen. Wanneer de planten drie jaren oud zijn, kan men beginnen dezelve te verzetten en daarmede voortvaren tot den ouderdom van zeven of acht jaren. Men steekt de planten zoo uit, dat er altijd een kluit aarde om den wortel blijft.

Is de bodem, op welke men zaait, vroeger geroerd geworden, dan zal bij het verplanten geen aarde aan de wortels blijven, waarom de planten dan reeds in het derde jaar moeten verzet worden, of wanneer zij zwak zijn, uiterlijk in het vierde jaar. Verplant men ze later, dan zal, daar zij zonder wortel-aarde waren, naauwelijks de helft aankomen, terwijl de andere helft later ook zal sterven.

Zandige losse grond mag men ten bedoelden einde noch omspitten noch ploegen, omdat dezelve door den wind te veel verstuiven zou. Men maakt dan slechts smalle gruppen tusschen akkers, om zoo veel zand uit dezelve te trekken, als noodig is om het zaad daarmede dun te bedekken. Alle [illegible] op de reeds opgegevene wijze tot zaaijen en planten voorbereid worden. Wel is waar zullen de dennen ook op nietgewoelden grond voortkomen, wanneer dezelve goed en los is, maar geenszins op onzen gewonen heide-bodem; deze laatste moet altijd omgezet worden, bij welk omzetten men daarvoor zorgen moet, dat niet te veel magere ondergrond boven komt, ten minste wanneer men bedoelt, om te eeniger tijd van dit veld bouwland te maken.

---

[*] De hier bedoelde middelsoort is onze grove den [Pinus silvestris]. De grove den van den Schrijver is in onze provincie eerst sedert weinige jaren bekend, maar wordt thans, met het beste gevolg, verbouwd tot beteugeling der stuifzanden; voorts kennen wij hier nog andere soorten, als de zoogenaamde zilverden, de Americaansche den en de larix; terwijl in het vorige jaar door den heer *C. Hiddingh* van de Kaap de Goede Hoop is medegebragt eenig zaad van dennen tot nog toe hier onbekend; deze zaadkorrels zijn bijzonder zwaar, wel zoo groot als een klein salade-boontje. In mijnen tuin staan drie jonge dennen van dit soort welig te groeijen. Ook zijn er, zegt men, van voorhanden in den academischen plantentuin te Groningen.

[§] Op de rotsen in Noorwegen en elders schijnt de den toch ook zich wel te bevinden. Zoude het niet beter zijn, en met de gemelde daadzaak niet meer strooken, dat men stelt, dat de ondergrond, hoezeer hard, van dien aard moet zijn, dat er geen water in kan blijven verwijlen. Op de rotsen loopt het water onder de aanwezige aarde weg.

[†] Volgens opgaven, die ik te dezer zake heb ingewonnen, moeten er 20 tot 25 ponden goed zaad op een bunder worden gebruikt. [*Noot van den heer* SCHWARZ.]

Getrouwd:

Meppel, F. DE VRIES
den 4 September 1836. ... Eenige kennisgeving.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, 2de RESSORT.

AGENTSCHAP GRONINGEN.

VERKOOPING.

De Agent van het Domein in de provincien Groningen en Drenthe zal, onder nadere approbatie van den heer Administrateur der Domeinen in het 2de Ressort, ten overstaan van een Lid uit het plaatselijk Bestuur der stad Meppel, op Maandag den 26sten September 1836, des morgens te 10 uren, in het logement de Bonteko te Meppel, publiek verkoopen 472 ponden, 2 oncen, 8 loden en 8 wigjes boter, en 357 mudden, 4 schepels, 1 kop en 3 maatjes roggepachten, aan het Domein verschuldigd, gedeeltelijk verschijnende in de maanden September en November 1836, gelegen in het ressort van het kantoor der Registratie te Meppel.

Gegadigden kunnen inzage van de conditien en der lijst van de verschuldigde pachten nemen ten Burele van den heer Administrateur bovengenoemd, ter [illegible] en Havelte, alsmede ten kantore van den Ontvanger der Registratie te Meppel en van

De Agent voornoemd,
CANTER-CREMERS.

De KERMIS te ASSEN zal worden gehouden op *Woensdag*, *Donderdag* en *Vrijdag* den 21sten, 22sten en 23sten September 1836. De dag van *Donderdag den 22sten* zal meer *bijzonder* voor den *handel in Vee* bestemd zijn, en aan den *kooper* en *verkooper* van het *meeste hoorn- of rundvee* eene *premie van 15 guldens* worden uitgereikt. Voor het *plaatsen* van *kramen*, *stallen*, *tenten*, enz., zal *geene recognitie hoegenaamd* worden gevorderd. Ten minste *twee dagen* vóór de kermis zal men, het zij *mondeling*, het zij *schriftelijk*, doch in dat geval met *vrachtvrije brieven*, ter *Secretarie* moeten aangeven de *lengte* en *breedte* der *kramen*, *stallen*, *tenten*, enz., om in de loting voor de plaatsen te kunnen deelen. *Landlooperij*, *Bedelarij* en *Dobbelarij* zullen ten *strengste* worden geweerd.

HARDDRAVERIJ.

Op Vrijdag den 23sten September 1836 gedurende de Kermis te Assen, te laten Harddraven een paar zilver gemonteerde HOOFDSTELLEN tot Prijs, en een paar fraaije zilveren SPOREN tot Premie. Alle Paarden mogen worden ingezet, mits vóór twaalf uren klaar en ter inschrijving van de Kommissarissen, alsmede de inleggeld en loting der voornoemde te doen; op de Harddraverij ten middag te twee uren plaats hebben, voor het Heeren Logement van R. H. van Erkelens.

Des middags te één uur OPEN TAFEL, en gedurende de Wedloop MUZIEK, (onder directie van den Heer H. Muller, Muziek- en Dansmeester te Groningen,) in de Groote Zaal van genoemden Logementhouder.

Op Vrijdag den 30sten September 1836 [illegible] ten verzoeke van *Klaas van Tarel Kz.* en [illegible] *Schutstal* te Koevorden, in de herberg de Koppelpaarden, ten overstaan van den Notaris E. *Stoetenberg*, publiek aan de genoegbiedende worden verkocht, een wel gelegen HUIS, staande in de Friesche straat te Koevorden, met eene ruime gemetzelde SCHUUR daaraan vast, en eene SCHUUR en TUIN daar achter, over de Straat gelegen; voorts eene BEHUIZINGE in de Zellandsche straat, be- [illegible] LAND, buiten de Bentheimer poort, groot 1 bunder, 82 roeden en 50 ellen.

LEEST HIER;

De ondergeteekende *Jan Tolmans* Koopman in Manufacturen, wonende te Dalen, maakt aan de belanghebbende bekend, dat hij thans is voorzien van twee extra beste [illegible]. De ondergeteekende verzoekt van een ieder die genegen [illegible] gemelde maschinen gelieft bekend te maken, hij durft zich vleijen, dat dezelve aan het doel zullen beantwoorden, dezelve zijn door den bevoegden *Lambert Saverij* wonende te Veenhuizen, geprobeerd en goed bevonden.
Dalen den 6 September 1836. J. A. H. TOLMANS.

PRIJS-COURANT der NEDERLANDSCHE EFFECTEN.

Amsterdam, den 2 September.

Werk. Schuld 2½ pCt.	55¼ a 56	Kans-Biljetten	23¾ a 24
Dito 5 pct.	102¾ a 103	Amort. Syndicaat.	97¾ a 98¼

Te Assen, bij C. VAN GORCUM, *Provinciaalen Drukker.*